

Oppsummering av jakta 2019

Øystre Slidre driftsplanområde for elg og hjort

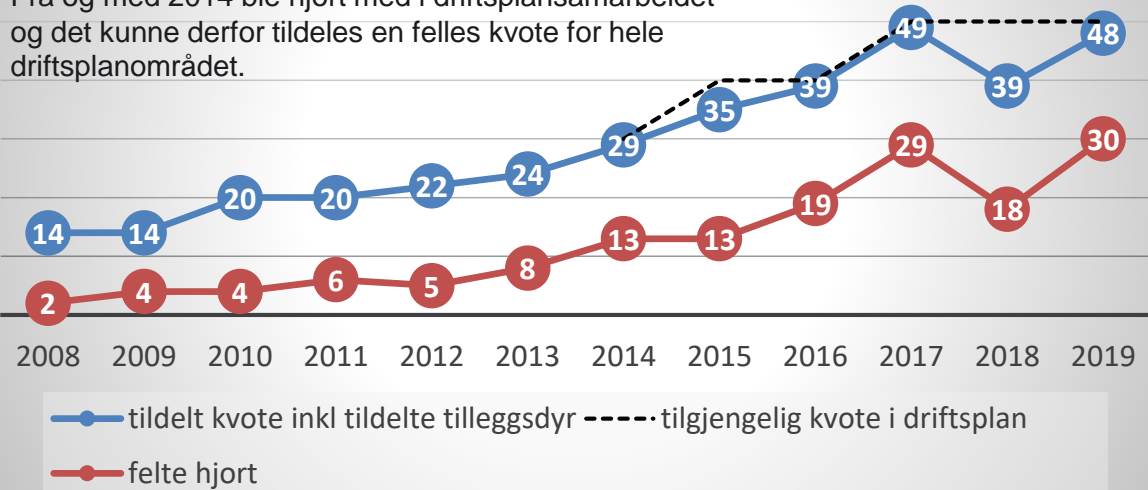

KVOTE OG FELLING HJORT 2019

Jaktfelt	Kvote	Tilleggs dyr	sum tildelt	hannkalv	hunnkalv	Spiss-bukk	hind ungdyr	hind	Voksen-bukk mellomstørrelse	storbukk	Felt
Kolstad-Melby-Liekren	3		3		1			1			2
Juviken sameige	0										0
Hovi-Bolstad	2		2					1			1
Sk.bu Rogne viltomr.	2	2	4		1			1	1		3
Rudi	2	3	5			1	2		1		4
Volbu Vestås	4	1	5			2	1		1		4
Volbu Austås	2	1	3					1	1		2
Rolien-Yddebu	2	2	4	1	1	1					3
Vindåsen	2		2								0
Hegge-Nordtorp	3		3								0
Javnlia	2		2			2					2
Dale	4	1	5	2		1	1				4
Okshovd-Lien	1		1				1				1
Sørre Beito	1	1	2					1			1
Nørre Beito	1	1	2							1	1
Lykken	1	1	2						1	1	2
Hedalen	1		1								0
Dorådalen	0										0
Statsallmenning	2										0
SUM	35	13	48	3	3	7	5	5	5	2	30

Kvoteg og felling av hjort

Fra og med 2014 ble hjort med i driftsplansamarbeidet og det kunne derfor tildeles en felles kvote for hele driftsplanområdet.

Mål i driftsplan 2017-2019:

Kjønnsfordeling i uttak: 55 % hanndyr og 45 % hodyr

Måloppnåelse uttak fordelt på kjønn:

Antall % hanndyr og hodyr av total felling	hanndyr	hodyr
2017	51,7%	48,3%
2018	66,6%	33,3%
2019	56,7%	43,3%

I 2019 reduserte vi antall storbuukk på kvoten for å få en jevnere kjønnsbalanse og ikke komme over maks 10% storbuukk slik driftsplanen sier. Totalt for driftsplanperioden 2017-2019 ble det tatt ut 44 % hodyr og 56 % hanndyr, og det kan vi være fornøyd med. Forrige driftsplanperiode var uttaket 70% hanndyr og 30% hodyr.

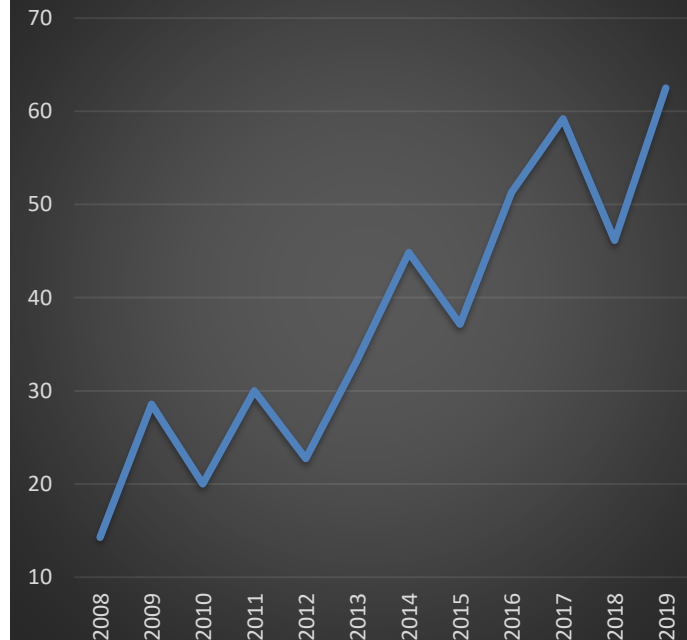
Måloppnåelse storbuukk:

(% storbuukk av totalt antall felte hjort)	2017	13,8%
Vi skal felle maks 10 % storbuukk	2018	27,8%
jf. Driftsplan	2019	6,7%

Gjennomsnittet for de 3 årene i driftsplanperioden ble det felt 16% storbuukk, maksimalt skulle vi ha felt 10%.

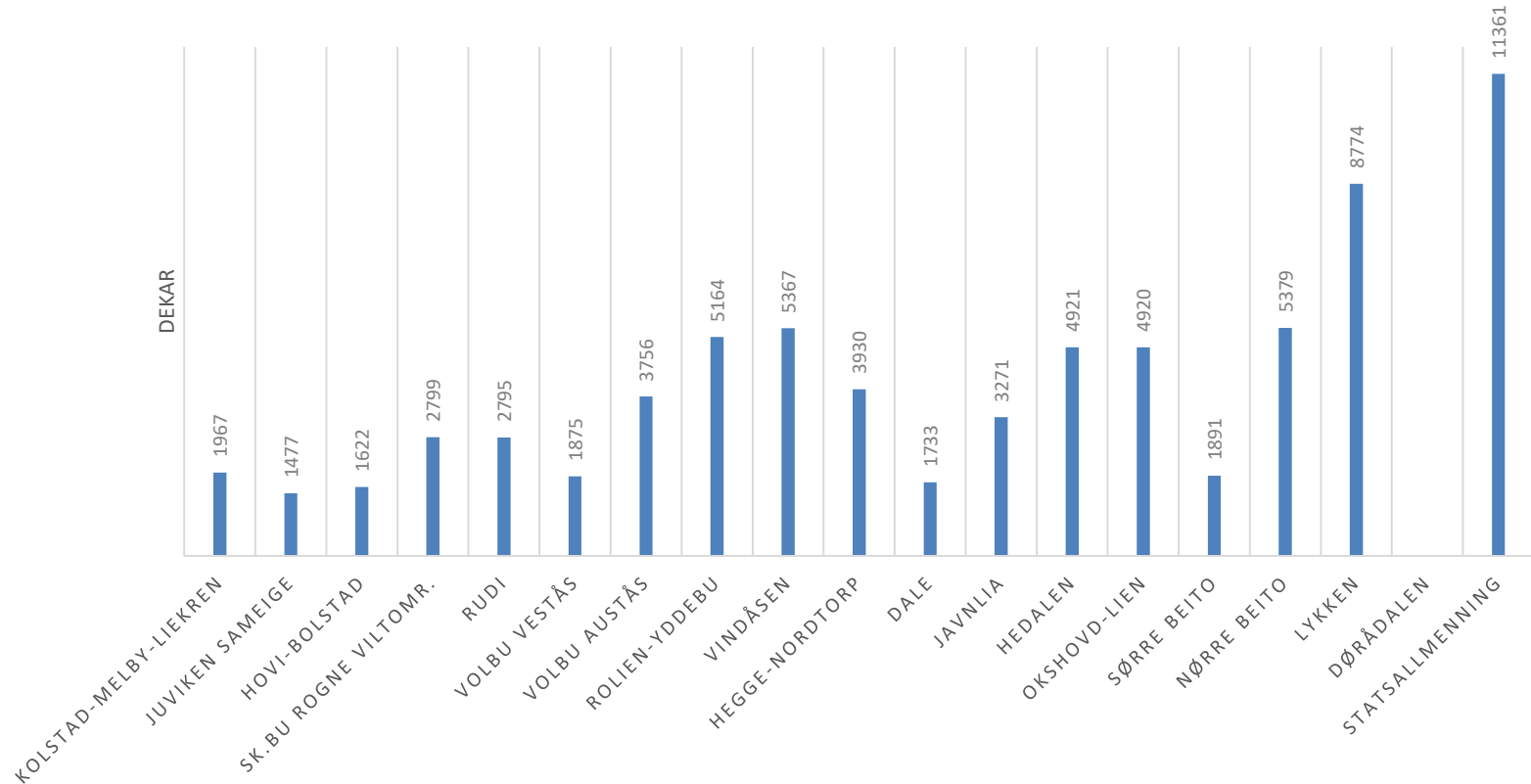
Fellingsprosent hjort

KVOTE OG FELLING ELG 2019

		Tildelt			Felt								
Jaktfelt	Kvote	Tilleggsdyr	Kalv < 40 kg	SUM tildelt	okse- kalv	okse- ungdyr	pigg- okse	okse	kyr- kalv	kyr ungdyr	kolle u/150	kolle	Felt
Kolstad-Melby-Liekren	10	1		11	1	1	3		2		1	2	10
Juviken sameige	1	1		2	2								2
Hovi-Bolstad	8	1	1	10	3	2		1	1		1	1	9
Sk.bu Rogne viltomr.	13	2	1	16	5	1	1	1	2			2	12
Rudi	3			3					1			1	2
Volbu Vestås	7	1		8	1	2		1		1	1	1	7
Volbu Austås	8			8	2	1		1	1			1	6
Rolien-Yddebu	9			9	1		1	1	2		1	1	7
Vindåsen	4			4	1		1			1			3
Hegge-Nordtorp	9			9		2	2	1				1	6
Dale	5	4		9	3			1	2		1	1	8
Javnlia	6	2		8	3	1		1	1			1	7
Hedalen	3	1		4			1		1			1	3
Okshovd-Lien	3	1		4	1			1	1				3
Sørre Beito	3	3		6			1	1	1	1		1	5
Nørre Beito	2	1		3				1	1				2
Lykken	2			2								1	1
Dørådalen	1			1									0
Statsallmenning	17	2 (+1 i retur)		19(20)	4	2	1	2	3		2		14
SUM	114	20	2	136	27	12	11	13	19	3	7	15	107

AREAL BAK HVER FELTE ELG 2019

Endringer i tildeling av tilleggsdyr i 2019;

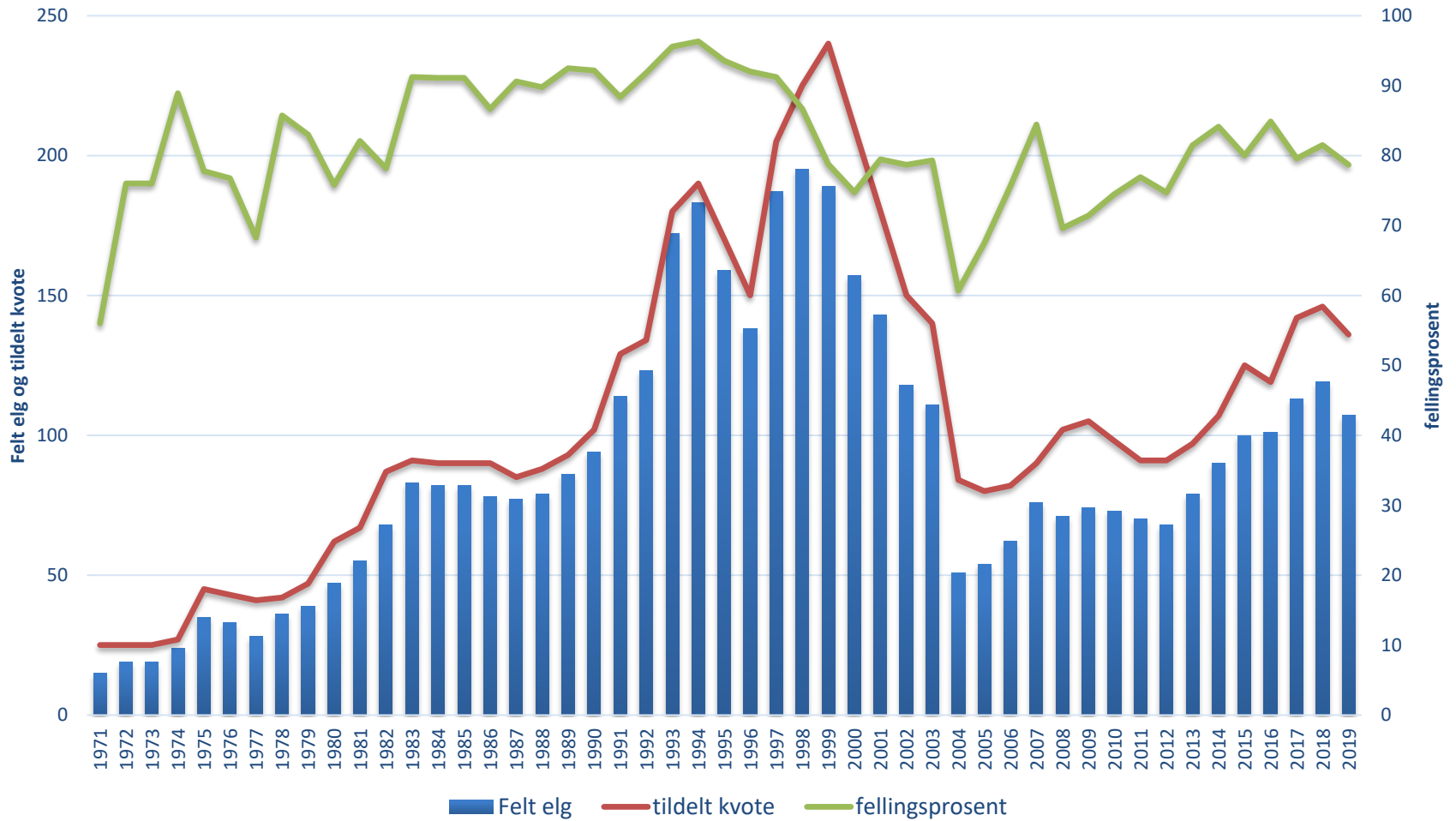
Tilleggsdyr ble tildelt fra jaktstart i 2019, og ikke etter 1 uke som tidligere år.

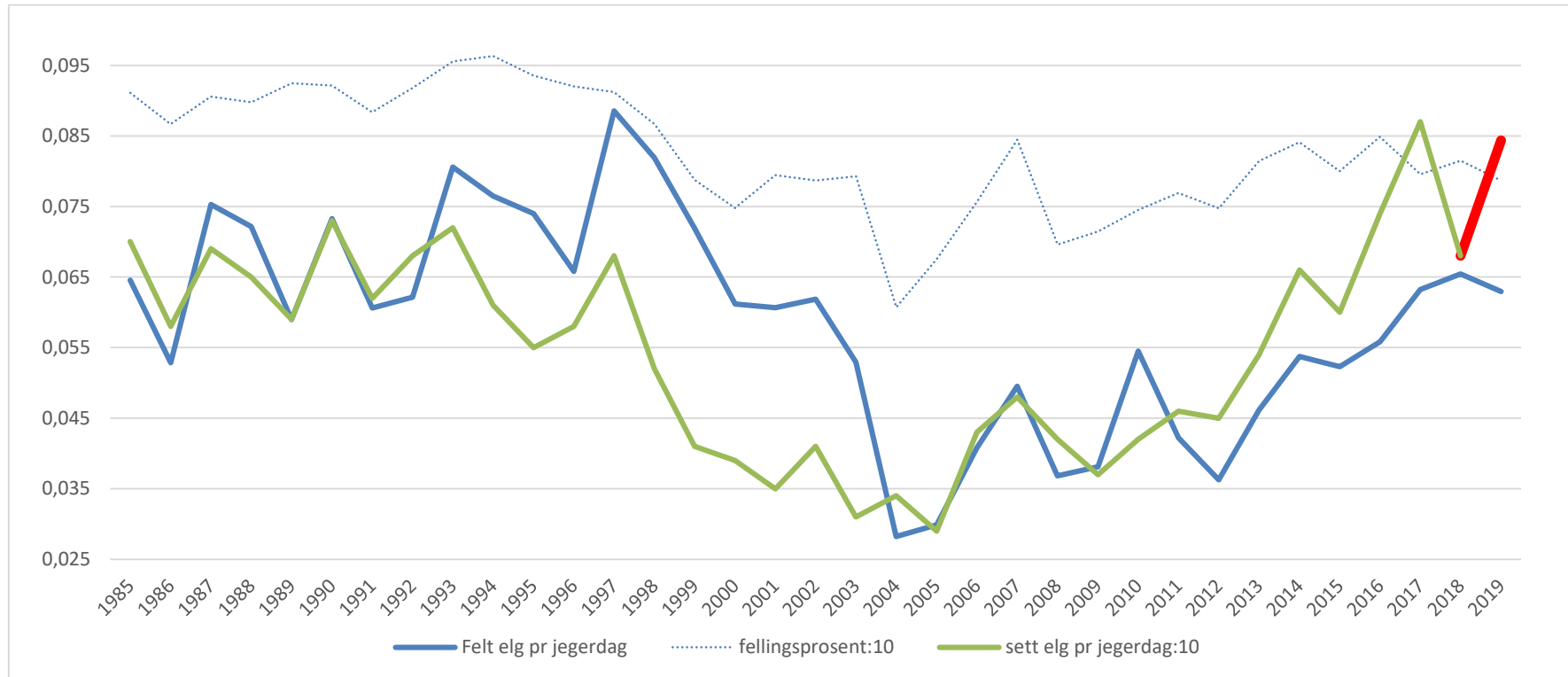
Alle jaktfelt (bortsett i fra Statsallmenningen og DørrådaLEN) kunne også få inntil 100% tilleggsdyr i forhold til grunnkvote/jaktfelt i resten av kommunen. Statsallmenningen og DørrådaLEN beholdt formuleringen «kan tildeles tilleggsdyr inntil 50 % av grunnkvote».

Disse endringene slo i 2019 spesielt bra ut for Dale, Sørre Beito og Juviken. Gjennomsnittlig areal pr elgfall i 2019 var 4160daa.

Dersom fellingsprosenten øker når kvoten øker kan det tyde på at bestanden vokser.

Felt elg i Øystre Slidre

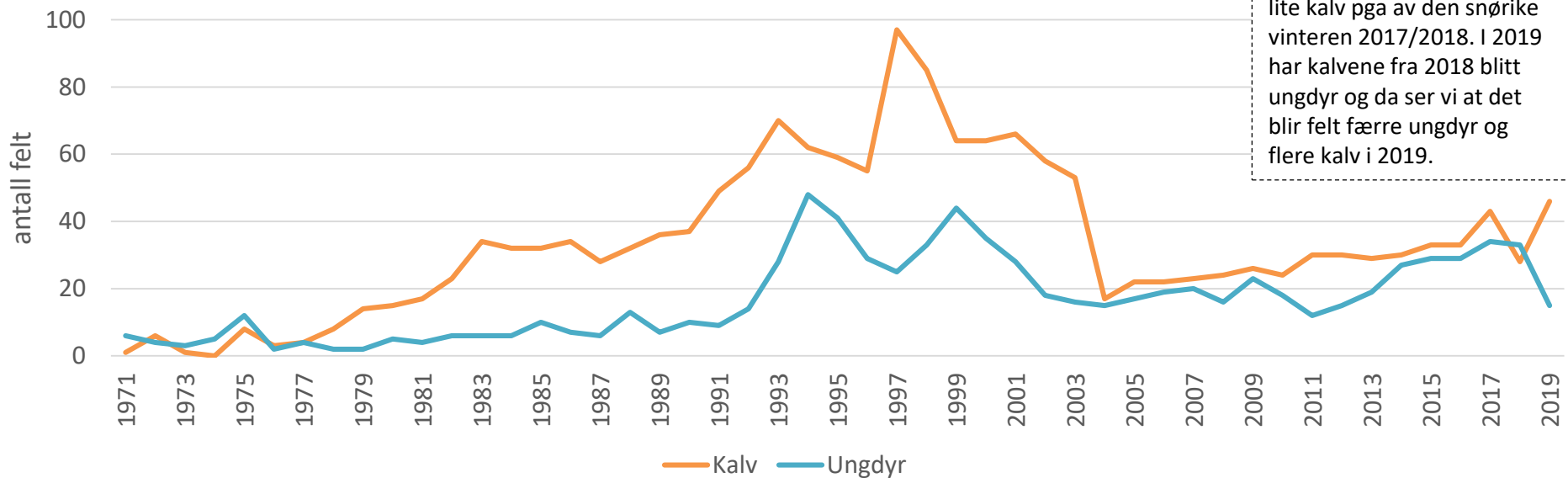
Figuren viser felt elg pr. jegerdag, sett elg pr jegerdag og fellingsprosent. De to siste verdiene er delt på 10 for å lettere vise sammenhengen.

Fra og med høsten 2018 ble instruksen for registrering av sett elg og sett hjort endret. Etter ny instruks skal alle observasjoner av dyr telles og rapporteres. Denne endringen skulle gjennomføres i Øystre Slidre fra og med jakta 2019. Dette vil føre til at sett pr. jegerdag vil øke fra 2019, og at gamle og nye indeksverdier ikke vil være sammenlignbare. Økningen er i figuren markert med en **rød linje**, og denne viser bestandsoppgang, mens «felt elg pr dag» (**den blå**) viser en liten nedgang. Trolig betyr dette at elgbestanden var litt lavere i 2019 enn i 2018. Siden tildelt kvote også er lavere (146 i 2018 mot 136 i 2019), og fellingsprosenten samtidig viser en liten nedgang (81,5% → 78,6 %).

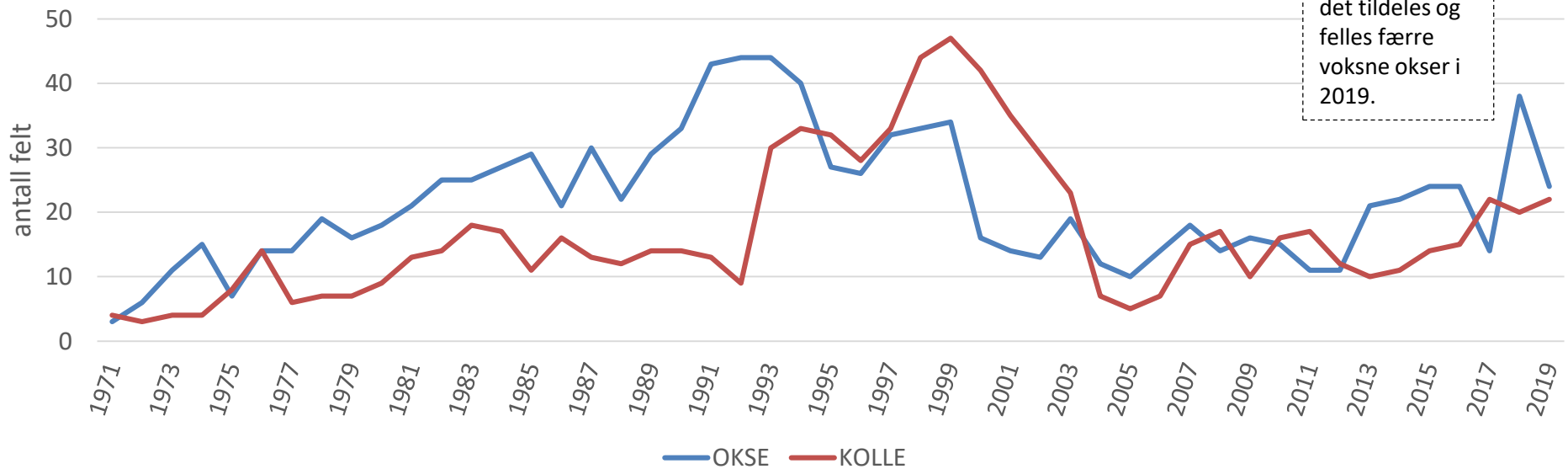
Det er anbefalt å bruke indeksen **felt dyr pr. jegerdag** som alternativt mål på bestandsutviklingen i en overgangsperiode. Felt dyr pr. jegerdag vil ikke påvirkes av instruksendringen, og tidligere studier viser at indeksen er et godt mål på bestandsstørrelse. Som dere ser er det ganske god sammenheng mellom disse (den grønne og den blå linja). Forskjellen er størst fra 1997-2003 da kvotene trolig var for høye. I denne perioden var bestanden i nedgang, mens kvotene fortsatt var høye. Det førte til at jaktlaga ofte hadde kvote til å felle de elgene jegerne fikk se i skogen.

Vi håper at alle har tatt i bruk den nye metoden for registrering. Det er veldig viktig at alle jaktlaga følger opp slik at vi raskest mulig får tall vi kan stole på.

Felling fordelt på kalv og ungdyr

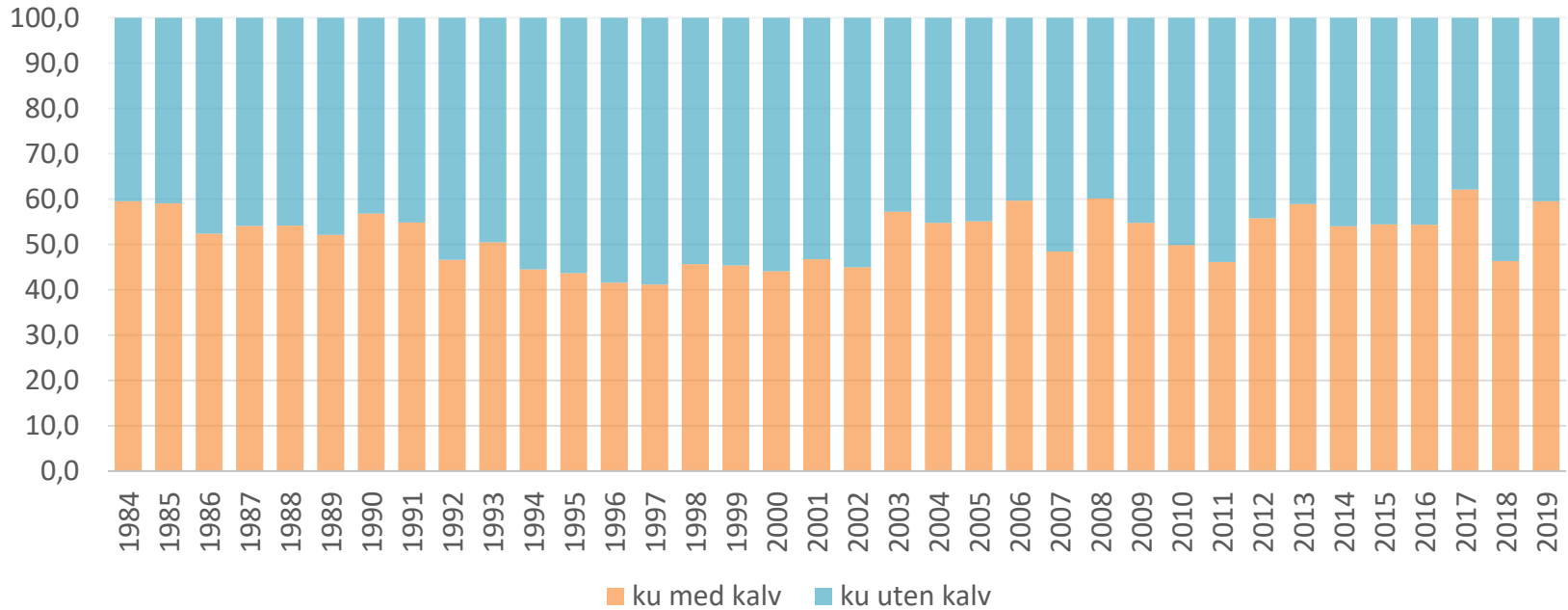

Felling fordelt på okse og ku eldre enn 2 år

PROSENT KU MED KALV

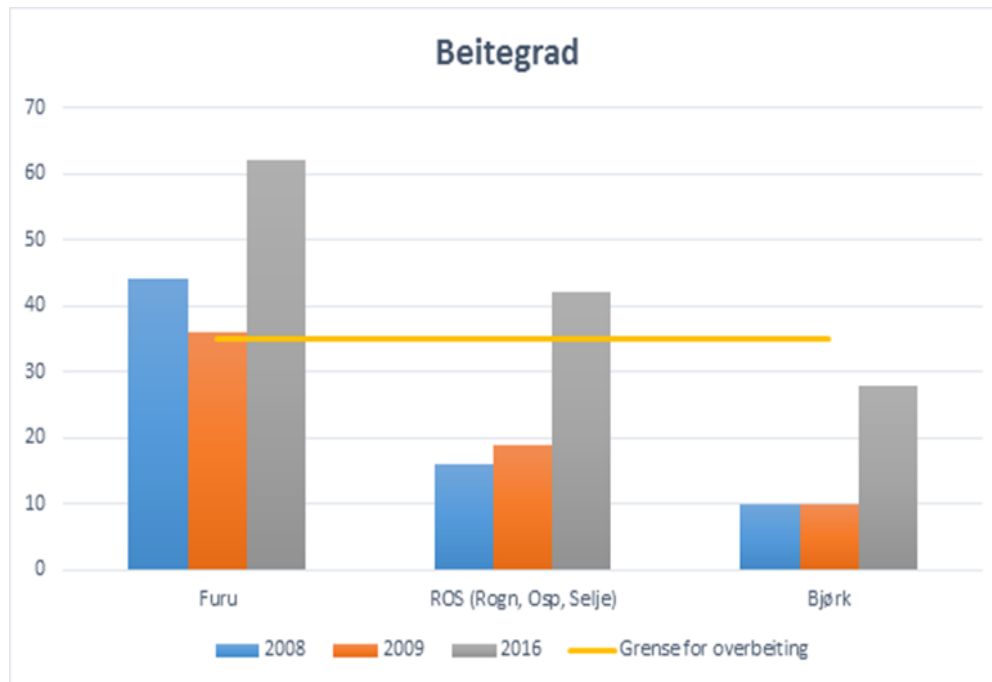

Prosent ku med kalv av alle kyr viser hvor stor prosent av kyrne som er observert med kalv. Den viser hvor stor prosent av alle sette kyr som har en eller flere kalver.

I 2019 hadde 59,5% av elgkuene kalv (1 eller 2 kalver).

I 2018 var det mange kyr uten kalv, og da var det kun 46,4% som hadde kalv.

Forsiktig forvaltning er å være sikker på at vi tar ut nok elg

Fordi for hardt beite gjør at:

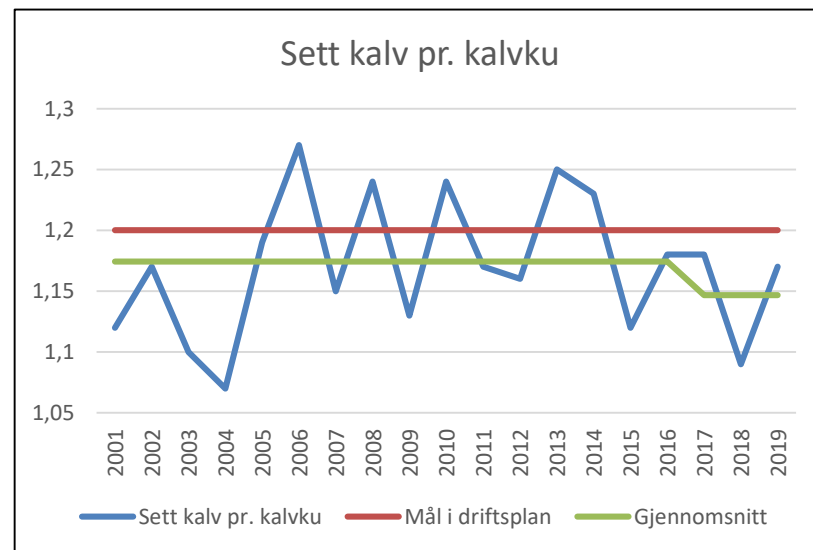
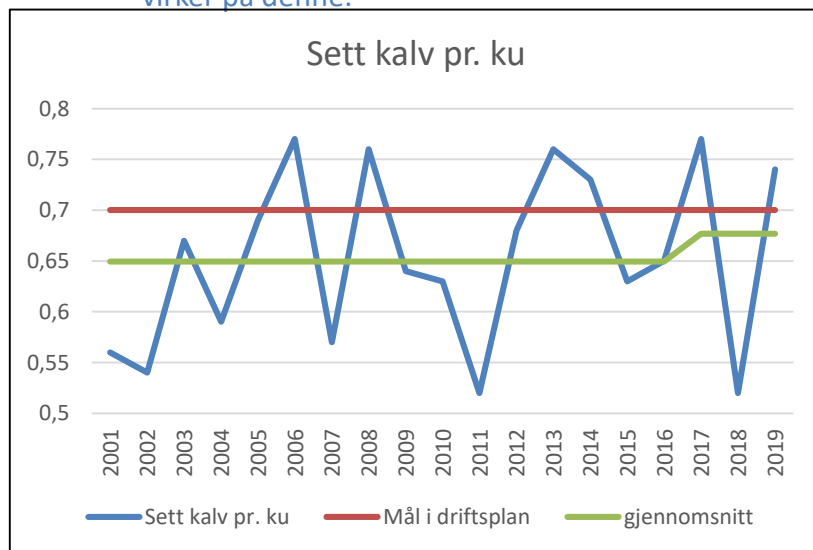
plantene produserer mindre → bæreevna for elg reduseres → slaktevektene på dyr går ned → lav vekt på unge dyr gir dårligere kondisjon på voksne dyr → elgkyrne blir senere kjønnsmodne og de føder færre kalver...

Etter en periode med stort overbeite, vil det bli langvarige virkninger. Stammen må reduseres kraftig for at beitet skal ta seg opp igjen. Vi får etterslep i elgstammen fordi små kyr vil gi lettere kalver som igjen blir lette voksne dyr.

Kommunen planlegger ny beitetakst våren 2020

Konkrete kortsiktige mål i driftsplan 2017-2019. Hvordan gikk det?

1. Øke uttaket for å redusere elgbestanden, og dermed produksjonen til **80-90 kalv/år**.
  - Fellingstall viser at uttaket har økt i denne driftsplanperioden sett i forhold til forrige driftsplanperiode. Men vi er vi trolig ikke helt i mål med å redusere elgbestanden. Neste bestandsplan bør også ta hensyn til ny beitetakst og forvaltningen i nabokommuner/CWD.
  - Vi har en solid bestand av både voksen ku og voksen okse, og derfor har vi gode forutsetninger for vekst i elgstammen. Det er bra, men vi må fortsatt holde trykket oppe på avskytingen slik at vi kan fortsette å ha en sunn elgbestand og unngå overbeiting.
2. Ved å senke kubestanden, bør produksjon pr ku **øke til 0,7 kalv pr ku**, og tvillingandelen bør være **minst 1,2 kalv pr kalvku**.
  - Gjennomsnittlig er kalv pr. ku lavere enn 0,7, men det har vært en økning i denne driftsplanperioden sett i forhold til tidligere år. Uten nedgangen i 2018 ville kalveproduksjonen i gjennomsnitt ligget godt over målet på 0,7. Dette viser at vi har en god kubestand.
  - Tvillingandelen er heller ikke vært så høy som vi ønsker, og her har vi sett en nedgang i denne driftsplanperioden sett i forhold til tidligere år. Dersom en stor andel av observerte kyr har tvillingkalv, tyder det på at en stor andel av kyrne ligger i aldersklassen fire år og eldre. Det er vanskelig å påvirke tvillingandelen, og det er nok mange faktorer som virker på denne.

Fortsetter:

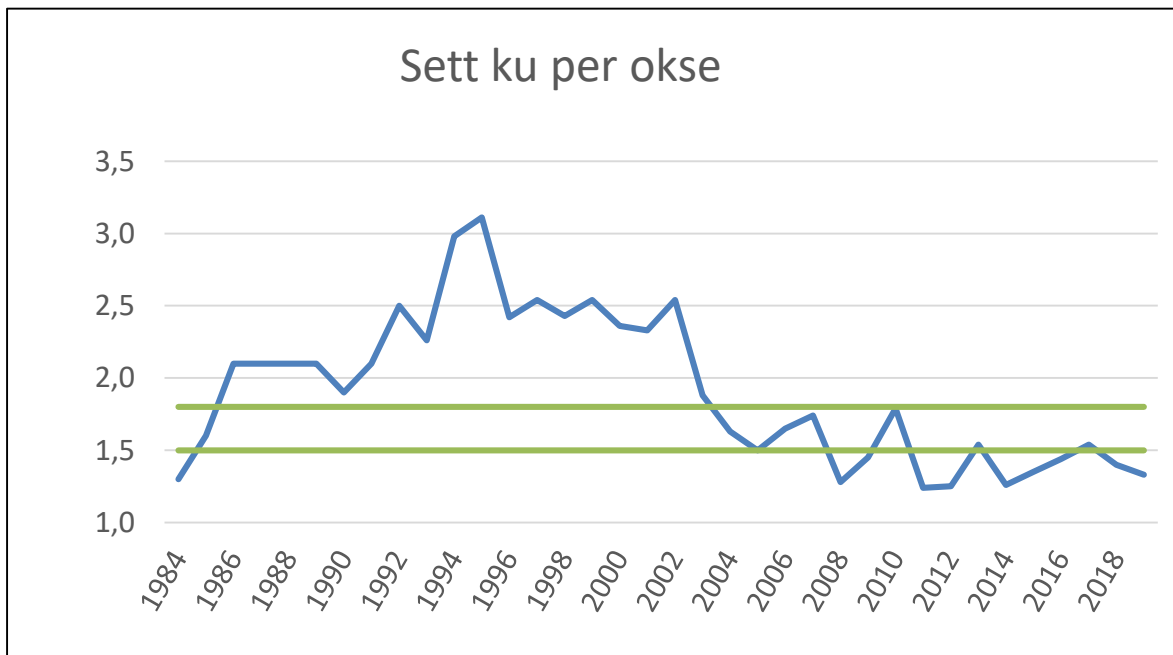
Konkrete kortsiktige mål i driftsplan 2017-2019

- Det er fortsatt viktig å spare de største kollene og tvillingkoller. Felling av ku bør rettes mot små koller og ungdyr.
  - I 2019 ble det felt 15 voksne koller over 150kg, 7 koller under 150kg og 3 kviger 1,5år. Endring i avgiftene for feilskyting har trolig ført til at flere små koller felles, dette bør videreføres til neste driftsplan.
  - Eldre og større kyr får oftere tvillingkalver.
  - Vi ønsker en sunn elgbestand. Den skal heller skal produsere få dyr med rask vekst, framfor mange dyr med langsom vekst. Derfor er det viktig å styre elgbestanden slik at den kommer under bæreevnen for området. Det vil også ha positiv betydning for mangfoldet av arter.

Fortsetter:

Konkrete kortsiktige mål i driftsplan 2017-2019

- Forholdet "sett ku/okse" bør ligge mellom **1,5 og 1,8**. kjønnsforholdet i totaluttaket bør være lik kjønnsfordeling i kalveuttaket; hanndyr 55 %, hunndyr 45 %.

Sett ku pr okse bør ligge mellom 1,5 og 1,8 altså mellom de grønne parallelle linjene i figuren.

Det blir altså sett litt lite ku pr okse. Det tyder på at vi har en solid oksebestand.

Å øke okseandelen mot et ku/okseforhold mot 1:1 blir brukt i forvaltningen om man ønsker stor tilgang på trofedyr.

Kjønns sammensetning

Sett ku pr. okse viser kjønns sammensetningen for dyr som er ett år og eldre. Kjønns sammensetningen er viktig for bestandens produktivitet.

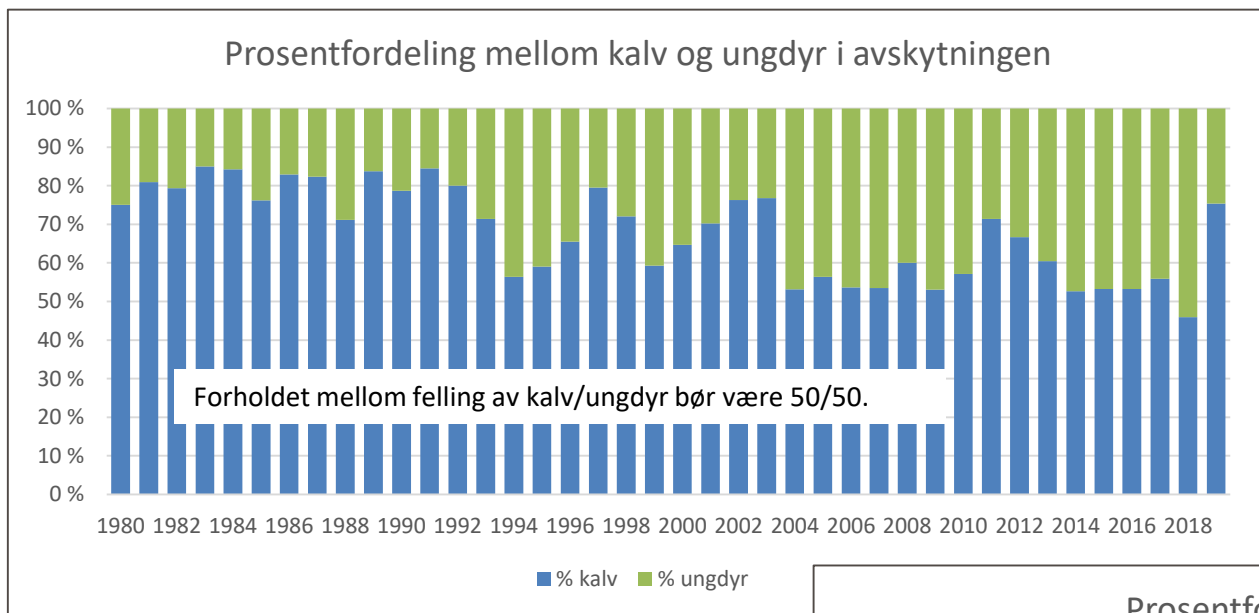
Lav oksealder og okseandel i en bestand kan gi utsatt brunsttidspunkt på høsten og føre til utsatt kalvingstidspunkt, noe som kan gi reduserte kalvevekter. For få eldre okser kan i verste fall føre til at ikke alle kjønnsmodne kyr blir bedekket.

Sett ku pr. okse bør sammenlignes med indeksen prosent okse felt av sett okse. Bedres sett ku pr. okse samtidig som felt av sett okse går ned, tyder det på at jegerne faktisk sparer på oksene. Er ikke dette tilfellet, kan det være at bestanden er i vekst.

En tommelfingerregel er at et ku/okseforhold på 1,5-2 er et sunt kjønnsforhold.

Fortsetter:

Konkrete kortsiktige mål i driftsplan 2017-2019

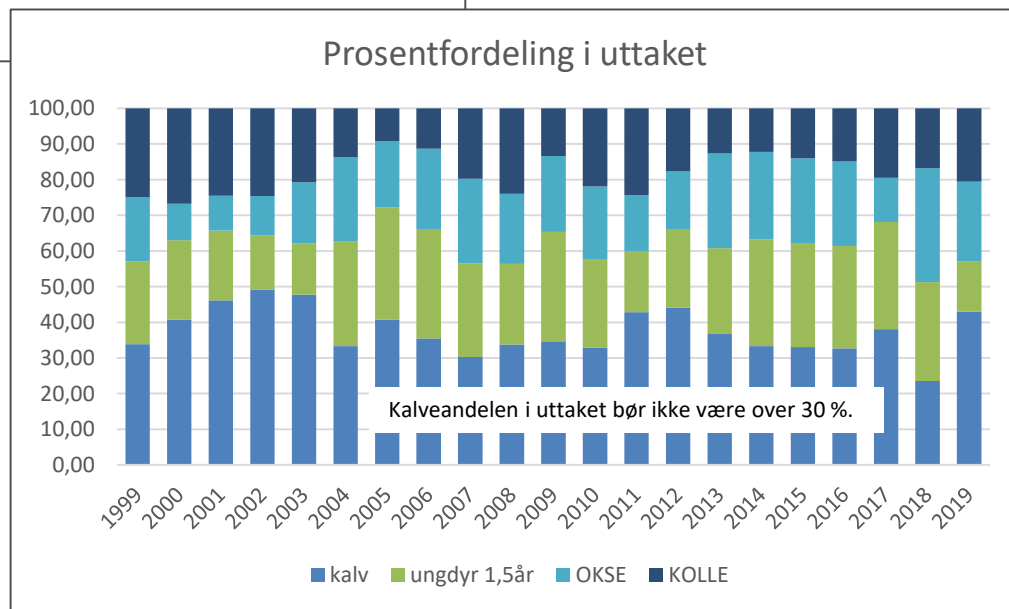

Kalveandelen i uttaket bør ikke være over 30 %. For 2019 var kalveandelen 43% av totalen, mens ungdyrandelen var på kun 14,2%. Dette henger sammen med at det var lite kalv i 2018 og at det førte til at det ble lite ungdyr i 2019.

↓

Planlagt uttak i følge forrige driftsplan var:

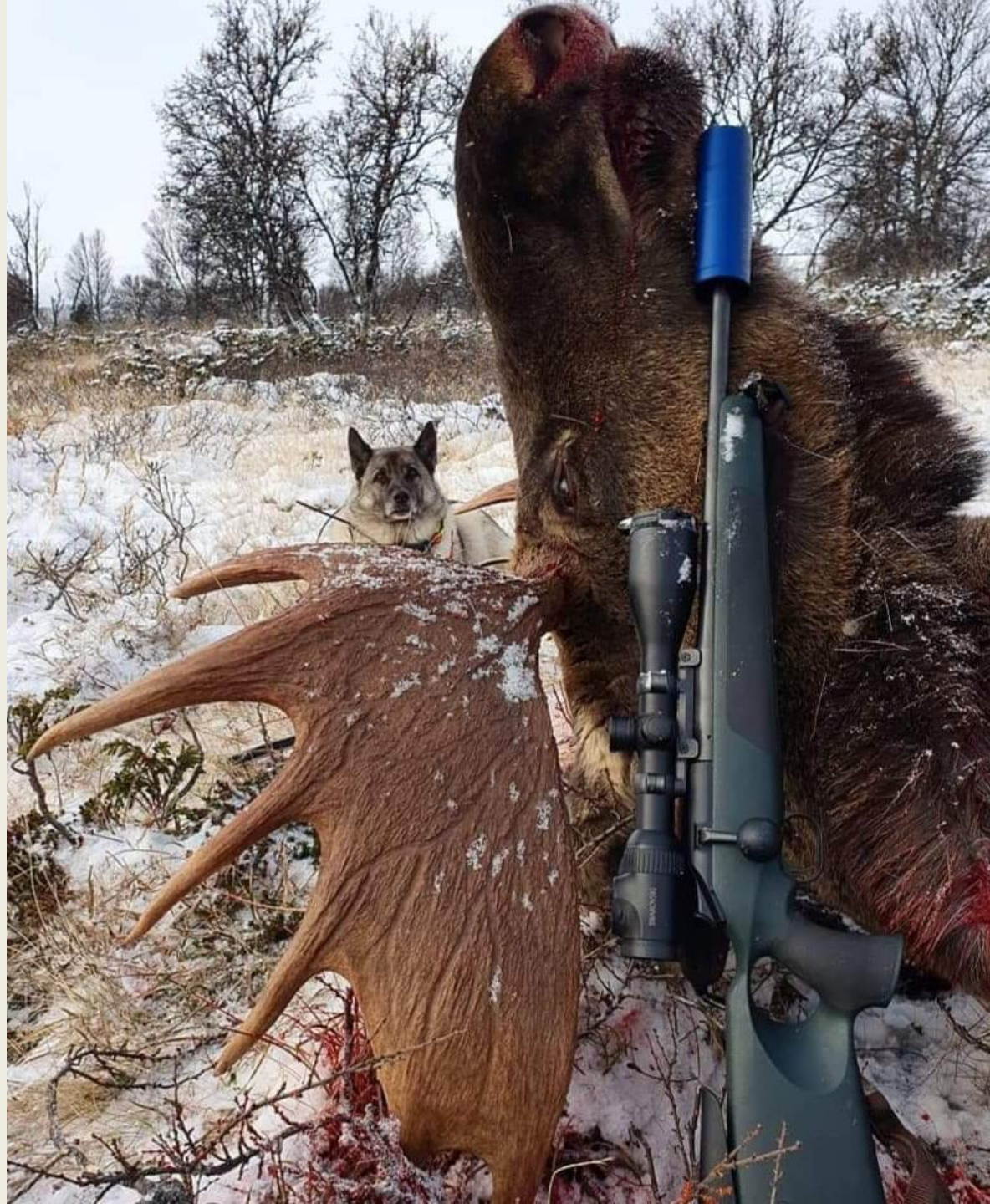
- **70 % kalv/ungdyr.** I driftsplanen inngår ku under 150kg og piggokse i de 70% som skal utgjøre kalv/ungdyr. Men i hjorteviltregisteret skal disse føres som voksne dyr over 2,5 år siden det er det de er. Totalt utgjør felling av kalv + ungdyr + ku under 150kg + piggokse 73,9% av fellingen i 2019. Det er noe mer enn planen sier.
- **20 % eldre ku.** I 2019 ble det felt 20,5% eldre ku, men 6,5% av disse var ku under 150kg som teller som ungdyr i driftsplanen. Det ble felt 6% færre voksne ku enn planlagt i 2019.
- **10 % eldre okse.** I 2019 ble det felt 22,4% eldre okse, men 10,3% av disse var piggokser som teller som ungdyr i driftsplanen. Felling av voksen okse var helt etter planen i 2019.

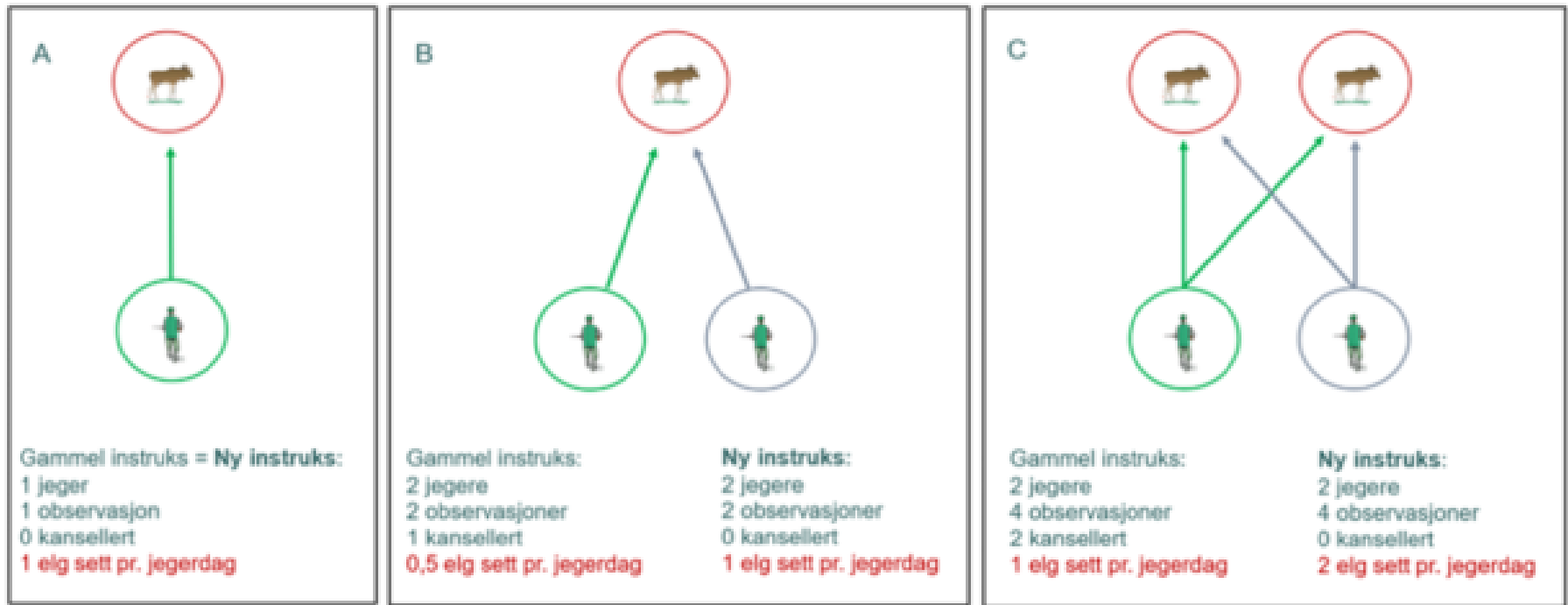
Oppsummering 2019

2019 var siste år i driftsplan for elg og hjort (2017-2019).

- Det ble skutt mer kalv i 2019, men lite ungdyr pga lite kalv fra 2018.
- Felling omtrent som planlagt uttak (107 av 109). (Planlagt uttak = 80% fellingsprosent av restkvoten på 137.)
- For å nå mål i driftsplanen skulle det tildeles/felles færre voksne okser i 2019. Vi har fortsatt en solid oksebestand.
- Fortsatt solid kubestand.
- Fortsatt gode vekter.
- Restkvoten for siste året i driftsplanen var 137 elg, av disse ble 136 tildelt i løpet av jakta 2019.
- Vi er trolig ikke i mål med reduksjonen av elgbestanden. Vi har en solid bestand av både voksen ku og voksen okse, og derfor har vi gode forutsetninger for vekst i elgstammen. Det er bra, men vi må fortsatt holde trykket oppe på avskytingen slik at vi kan fortsette å ha en sunn elgbestand og unngå overbeiting.

Sett-elg data fra 2019

Fra jakta i 2019 skulle **alle** observasjoner av elg og hjort registreres, uavhengig av om dyret er sett tidligere samme jaktdag eller jaktøkt.

Alle observasjoner av dyr sett under jakt skal føres. Såkalte dobbeltobservasjoner, dyr de mener er observert av flere jegere samme dag, skal ikke kanselleres. Antall dyr sett per jaktdag blir dermed det samlede antallet dyreobservasjoner for alle jegerne i jaktlaget.

Sett elg pr. jegerdag og prosent felt elg av sett elg som påvirkes av endring i registreringsmetode, og noen figurer er derfor ikke oppdaterte. Det anbefales å bruke felt elg pr. jegerdag i stedet for sett elg pr. jegerdag. De neste sidene De andre indeksene kan brukes som vanlig.

Slik skal du telle og føre sett elg og sett hjort – sjekkliste

- ✓ Vær nøye med å fylle ut sett elg/hjort-skjemaet **hver jaktdag**, også de dagene jaktlaget jakter uten å se dyr. ✓ Dyr som felles skal også være registrert som sette dyr.
- ✓ **Jaktleder er ansvarlig** for registrering av sett elg eller sett hjort-data, eller å delegere jobben til en annen i jaktlaget ✓ Antall timer som jaktlaget faktisk brukte til observasjon skal føres. Eksempel: Dersom et jaktlag **på 4 jegere har jaktet i 6 timer** en dag, skal det for denne dagen føres 4 jegere med gevær og 6 timer jaktet.
- ✓ **Alle observasjoner** av dyr sett under jakt skal føres. Såkalte dobbeltobservasjoner, dyr de mener er observert av flere jegere samme dag, skal ikke kanselleres. Antall dyr sett per jaktdag blir dermed det samlede antallet dyreobservasjoner for alle jegerne i jaktlaget. ✓ For **jaktdager uten observasjoner** av dyr er det viktig at antall jegere og antall timer likevel føres på skjemaet, (og 0 observerte dyr).
- ✓ **Kun dyr som observeres under selve jaktutøvelsen skal registreres.** (Dyr som sees fra bilen på vei til jakten føres ikke.) ✓ Ved jakt på både elg og hjort skal det registreres data på både sett elg- og sett hjort-skjema.
- ✓ Observasjoner av **hjort på innmark** og observasjoner av hjort på utmark skal føres hver for seg.